

навчання. *Scientific Journal «ScienceRise» Pedagogical Education*. Kharkiv, 2016. № 3/5(20). Р. 58–63.

6. Тодосієнко Н. Л. Використання методу малювання музики як засобу естетичного розвитку дітей молодшого шкільного віку. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія*. Вінниця, 2011. № 34. С. 188–191.
7. Шульга Л. М. Художники з грядки // Джміль. 2010. № 3. С. 7 – 9.

Л. Мельничук,

здобувач ОС «магістр»

Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського

L. Melnychuk,

master's student,

Vinnytsia Mykhailo Kotsubynsky
State Pedagogical University

ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

THE CREATIVE DEVELOPMENT OF THE PERSONALITY OF A JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENT: EUROPEAN EXPERIENCE

Анотація. Проблема організації художньо-творчої діяльності школяра сьогодні є дуже актуальною. Наша країна знаходиться на такому етапі свого розвитку, коли потрібні творчі люди, які здатні знаходити нестандартні, принципово нові рішення будь-яких поставлених завдань. Тому не випадково „Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах України” як найважливіший елемент включає проблему виховання творчої особистості, розвитку емоційної сфери, творчого потенціалу засобами мистецтва.

Abstract. The issue of organizing the creative art activity of schoolchildren is very relevant nowadays. Our country is at the stage of its development when we need creative people who are able to find non-standard, conceptually new solutions to any given tasks. Therefore, it is no mere chance that the “Concept of artistic and aesthetic education of students in general educational institutions of Ukraine” as the most sufficient element includes the problem of education of a creative personality, development of the emotional state and creative potential state and creative potential by means of art.

Ключові слова: творчість, учні, навчальні заклади, розвиток.

Key words: art, pupils, schools, development.

Постановка проблеми. Особлива роль у здійсненні художньо-творчої діяльності належить предметам художньо-естетичного циклу (музика, образотворче мистецтво та ін), в результаті вивчення яких у свідомості учнів складається єдина

художня картина світу, розвивається їх емоційно-чуттєва сфера. На думку українського вченого Л.Масол, мистецтво це – „своєрідний камертон цивілізації, універсальний спосіб мислення, здатний синтезувати істину, добро і красу, формувати людину-творця”.

Художньо-творча діяльність – це організована взаємодія дитини з художніми об'єктами, у процесі якої діти творять, пізнають естетичний образ світу, перетворюють цей світ. Однак, щоб бути суб'єктом художньо-творчої діяльності та творити за законами краси, школяреві потрібен орієнтир. Життєвий досвід молодших школярів ще обмежений і учні не відразу навчаються виділяти із загальної маси власне естетичні явища. Завдання педагога – виховати в молодшого школяра здатність насолоджуватися мистецтвом, розвинути естетичні потреби, інтереси, довести їх до ступеня естетичного смаку, та був ідеалу. Зустріч із явищем мистецтва не робить людину відразу духовно багатого або естетично розвиненою, але досвід естетичного переживання пам'ятається довго, і людині завжди хочеться знову відчувти знайомі емоції, випробувані від зустрічі з прекрасним. Накопичення знань, досвіду – це важлива передумова у розвиток творчої уяви, фантазії.

У сучасній психології накопичено чимало даних про сензитивність дитячого віку до творчого розвитку, необхідність прилучення учнів до творчості якомога раніше. Психологи підкреслюють їхню «реактивність» на безпосередні враження, що доставляють органи почуттів, відзначають їхню чуйність до образно-емоційних моментів. Вважається, що молодші школярі близькі до так званого художнього типу, для якого характерні яскравість сприйняття, наочна образна пам'ять, багатство уяви та деяка недостатність абстрактного мислення. Уява – один з основних психічних процесів, які беруть активну участь у творчості. Емоційна чуйність на чуттєві враження у молодшому шкільному віці (враження на колір і звук, інтонацію та ритм) розглядається як важлива вікова передумова розвитку творчої уяви, яка робить його здатним засвоювати змістовний зміст художнього твору.

Аналіз наукових публікацій. Сучасна педагогіка дитячої творчості виходить із положення про те, що учні від природи допитливі, відкриті та сприйнятливі, сповнені бажання вчитися. Дослідники дитячої творчості в галузі мистецтва (О.Біла, О.Максимчук, О.Опалюк, В.Рагозіна, В.Сирота, Л.Старовойт, В.Тесленко, В.Томашевськийін.) переконані, що передумовою художньої творчості дітей молодшого шкільного віку є ігрова діяльність. У психології та естетиці здавна зближують і навіть ототожнюють ігрову та художню діяльність молодших школярів.

Оптимальні умови для емоційного сприйняття та переживання художнього образу, а надалі максимального вираження себе у художньо-творчій діяльності створює синтез кількох видів мистецтв, стимулюючи фантазію та творчу активність учня. Л.Виготський писав, що „первинною формою дитячої творчості є творчість синкретична, тобто. таке, у якому окремі види мистецтва ще розчленовані і спеціалізовані,...але в дітей віком існує ще ширший синкретизм, саме поєднання різних видів мистецтва щодо одного цілому художній дії” [3, с. 57].

Ідея синтезу мистецтв у навчально-виховному процесі була науково обґрунтована та реалізована у програмі інтегрованого курсу «Мистецтво» (автори Л.Масол, Н.Мирополюська), в якому зміст предметів «Музика» та «Образотворче мистецтво» об'єднується в єдиний тематичний цикл та наповнюється елементами синтетичних мистецтв (хореографія, театр, кіно). Можна виділити три напрями взаємодії декількох видів мистецтва в організації художньо-творчої діяльності учнів: послідовна (слідуючи за одними видами мистецтва застосовуються для зіставлення); взаємодоповнююче (пріоритетним є один вид мистецтва, інші групуються навколо нього); взаємопроникне (різні види мистецтва взаємодіють як рівні).

Виклад основного матеріалу. В ідеї збагачення знаннями про мистецтво на основі інтеграційного компонента реалізується головна мета художньої освіти: у процесі художньо-творчої діяльності розвивати особистісно-ціннісне ставлення до мистецтва, здатність до емпатії та творчої самореалізації, художньо-образне мислення.

За підсумками аналізу психолого-педагогічної літератури з проблем дитячої художньої творчості можна назвати такі принципи художньо-творчої діяльності молодших школярів.

-Розуміння учня як суб'єкта творчої діяльності. Завдання вчителя – постаратися поставити перед учням творче завдання, навіть найпростіше. Необхідність викликати особистісне, ціннісне ставлення юних авторів до предмета творчості, що дасть можливість створити художній образ.

-Надавати діалогічного характеру організації дитячої творчості. Спільна художньо-творча діяльність вчителя та учнів – найбільш раціональний та ефективний спосіб залучення їх до творчої діяльності.

-Підтримувати бажання учня творити, виявляти до нього доброзичливу увагу, демонструвати інтерес до задуму та повагу до результату. За необхідності обговорення отриманого творчого продукту робити це по-дружньому. Надавати безумовну підтримку будь-яким проявам творчих реакцій та станів, показуючи самоцінність кожної особи.

- Створювати та зберігати у класі сприятливу емоційну атмосферу, відкритість, довірливість спілкування. Художньо-творча діяльність має приносити радість.

-Пам'ятати про виховну цінність дитячої творчості, а не її самостійну художню цінність.

-Орієнтуватися на творчу індивідуальність учня, виявляти його творчий потенціал та створювати умови для його розвитку.

Висновки. Таким чином, художньо-творча діяльність молодших школярів є продуктивною формою діяльності, здатною розкрити в кожній особистості молодшого школяра творчий потенціал, допомогти їй проявитися продуктивно – значить дати можливість адаптуватися в сучасному світі та реалізувати загальнолюдську здатність до творчості.

Література

1. Ковальчук М. О. Розвиток творчості молодших школярів [Електронний ресурс]. Режим доступу до статті: <http://www.iod.edukit.cn.ua>

2. Лазаренко Н. І. Нові вимоги до професіоналізму вчителя в умовах євроінтеграції. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2018. № 54. С. 100–106.
3. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори: в 5-ти т. Т. 3. К.: Радянська школа, 1977. 675 с.
4. Сухомлинський В. О. Елементи творчості в діяльності молодших школярів. Вибрані твори: в 5 т. Т. 1. К.: Рад. школа, 1977. С. 273–278
5. Brovchak, L. S., Likhitska, L. M., Starovoit, L. V., & Todosiyenko, N. L. (2020). Pedagogical potential of the arts complex in the process of formation of aesthetic perception of junior pupils. *Rezeknes Tehnologiji Akademija*. Rezekne, Latvijas Republika, 98–108.
6. Starovoit, L. V. (2015). *Khudozhnye konstruyuvannya z paperu ta kartonu* [The artistic design of paper and paperboard]. Vinnytsya: FOP Korzyn D. Ju., 168.

Ю. Мороз,

здобувач ОС магістр

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

Ju. Moroz,

master's student,

Vinnytsia Mykhailo Kotsubynsky

State Pedagogical University

ТЕАТРАЛІЗОВАНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ В ДІТЕЙ ДБАЙЛИВОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ

THEATRICAL GAMES AS A TOOL FOR CHILDREN'S EDUCATION CAREFUL ATTITUDE TO NATURE

Анотація. *Стаття присвячена проблемі виховання дітей дошкільного віку. Проаналізовано наукові праці з проблеми виховання в дітей дбайливого та поважливого ставлення до природи. Театралізовані ігри визначено ефективним засобом для набуття знань, формування ціннісних орієнтацій та смаків, ціннісного ставлення до навколишнього світу та природи.*

Abstract. *The article is devoted to the problem of education of preschool children. Scientific works on the problem of raising children to be careful and respectful of nature are analyzed. Theatrical games are defined as an effective means for acquiring knowledge, forming value orientations and tastes, and value attitudes towards the surrounding world and nature.*

Key words: *children of preschool age, nature, values, caring attitude, theatrical games*

Ключові слова: *діти дошкільного віку, природи, цінності, дбайливе ставлення, театралізовані ігри*